

土地公

De Aardgod

Tudigong (土地公)

De aardgod, ook wel kortweg 土地 Tudi genoemd.

Tudigong is van alle goden misschien wel de laagste in rang, maar in populariteit en in kwantiteit (het aantal beelden, beeldjes, tempels, schrijnen en nissen die aan hem zijn gewijd) kan hij beslist wedijveren met Kuanyin [Guanyin], de godin van mededogen. Dit heeft niet zozeer te maken met zijn laagdrempeligheid, maar meer met zijn identiteit. Elk dorp, elke wijk en zelfs bijna elke familie heeft een eigen aardgod. Voor alle duidelijkheid: het gaat hierbij niet om telkens een andere afbeelding van dezelfde god of heilige (zoals bij een Kuanyin of - bij ons - een Mariabeeld of een Sint Antonius), maar veelal om mensen die echt geleefd hebben en 'verheven' zijn tot aardgod. Doorgaans komen alleen zij in aanmerking die onbaatzuchtig iets gedaan hebben voor het dorp of de streek waar zij woonden, dan wel tijdens hun leven als bijzonder rechtvaardig of gul bekend stonden. Een gemeenschap kan door tussenkomst van een priester aan de Jade Keizer (oppergod) vragen of een overleden stads- of dorpsgenoot benoemd kan worden. Anderzijds kan men ook vragen of een bestaande aardgod vervangen kan worden omdat hij zijn werk niet goed doet. Vanaf de veertiende eeuw zijn er talloze verhalen (en zelfs dagboeken) bekend die vertellen van mensen die in een droom al te horen kregen dat ze aardgod zouden worden. Soms dicht bij huis, maar ook wel duizenden kilometers verderop in plaatsen waar ze nog nooit waren geweest. Argwanende familieleden of dorpsgenoten die daar later heen gingen om poolshoogte te nemen, kregen meer dan eens te horen dat de datum van overlijden en de aankomst van een nieuwe aardgod in zo'n afgelegene oord exact klopten!

Plaatselijk zijn er veel verschillen in de 'beleving' van een aardgod. Soms is hij onderdeel van de lokale geomantie (Feng Shui), maar we zien vaak ook een sterke vermenging met de plaatselijke folklore, gebeurtenissen, verhalen en personen. Vooral in Zuid-China, waar eeuwenlang zeerovers de kusten onveilig maakten, zijn plaatselijke helden die zich verdienstelijk hebben gemaakt in de strijd tegen de zeerovers nog wel eens tot aardgod verheven, omdat zij de 'aarde' waarop zij woonden met zoveel inzet (en soms succes) verdedigden.

Ook in het Westen hebben veel Chinese restaurants bij de deur een aardgodje staan (de meeste Chinese families die zich hier hebben gevestigd zijn immers ook uit het zuiden van China afkomstig). In Nederland loopt dit gebruik sterk terug, maar in steden als Parijs ziet u dit nog bijna overal.

Iconografie (omschrijving en attributen)

Een oude man met lange baard, eenvoudig gekleed en met een lieve glimlach op het gezicht. Op het platteland heeft hij meestal de knoestige wandelstok van het lange leven (拐杖 guai zhang) in zijn rechterhand en rust de andere hand op de linker knie. In stedelijke gebieden is hij doorgaans wat rijker gekleed en heeft vaker een 'ru-yi-scepter' (如意) in zijn rechterhand en goudklompjes (金元宝 [jin yuan bao 金元宝]) of zilverklompjes (銀錠 [yinding 银锭]) in de linker. De laatste decennia is hij langzaam meer verweven geraakt met de rijkdomsgod 財神 [财神 Caishen]. Dat is logisch want in de aarde kunnen allerlei schatten verborgen liggen (mineraal, maar ook - zeker in China - kunstschaten of andere

kostbaarheden). Op het platteland is hij natuurlijk meer verbonden met de oogst en alles wat die kan doen toenemen of bedreigen. Over het algemeen wordt hij zittend op een stoel afgebeeld, maar in berggebieden zit hij meestal op een paard, een tijger, een draak of een qilin (麒麟).

Oudere beelden hebben een steen of een rots als zetel en daar zou het volgende verhaal de aanleiding voor zijn geweest: aan het eind van de veertiende eeuw belandde keizer Hong Wu (洪武) eens in een drukke herberg. Hij zag dat een beeld van de aardgod op een mooie troon gezeten was en eiste deze troon op om op een geriefelijke manier de maaltijd te kunnen gebruiken. Zo geschiedde; de aardgod werd op de grond gezet en de keizer nuttigde zijn maal. De volgende dag vertrok de keizer en de aardgod werd weer op zijn troon gezet. Die nacht droomde de herbergier dat de aardgod aan hem verscheen en hem vroeg om weer op de grond gezet te worden. De keizer had dit immers bevolen en niet gezegd dat hij weer teruggezet mocht worden. Vanaf dat moment werden aardgodjes afgebeeld als zittend op een steen of op een zeer eenvoudige zetel. Pas vanaf de achttiende eeuw werd dit concept weer langzaam losgelaten en zien we zelfs vergulde drakentronen als zetel.

Soms krijgt de aardgod een 'echtgenote' - die heet dan Tu Di Po (土地婆). Zij is er om voor hem te zorgen en hem wat aanspraak te geven, maar er wordt ook gezegd dat zij erg op de centjes let en dat zij verantwoordelijk is voor het feit dat hij niet altijd aan de gelovigen geeft wat hen toekomt of wat hij hen zou willen geven. Een enkele keer krijgt hij, in plaats van een vrouw of als extra vrouw, een concubine. Dat beeldje is dan altijd opvallend kleiner dan dat van de aardgod zelf.

Religieuze signatuur en verspreiding

We vinden aardgodjes bij aanhangers van alle religieuze stromingen (zelfs bij christenen), maar bij de taoïsten is hij wel het belangrijkste. Dit komt omdat de taoïsten intermediair zijn bij het aanstellen of ontslaan van een aardgod en van oudsher de leer verkondigen dat het nastrevens-waardig is om dicht bij de natuur te staan. De aardgod behoort tot één van de belangrijkste beschermgoden 保護神 [baohushen 保护神] die in China bekend zijn; hij is de patroon 守護神 [守护神 shouhushen] van de aarde. De aardgod is begonnen als een god van de Han-etniciteit, maar inmiddels in heel China populair. De mooiste aardgoden, verhalen en nissen treffen we momenteel aan in het zuiden en zuidoosten van China.

Hiërarchie en taken

Hij valt rechtstreeks onder de stadsgod (城隍 chenghuang) en heeft als taak om op lokaal niveau te zorgen dat alles verloopt 'zoals het moet'. Hij houdt de oogst in de gaten en zorgt ervoor dat muizen en insecten er niet teveel van eten, maar hij houdt ook kwade geesten uit de buurt. Hij zorgt voor voldoende water op de velden en houdt alle bijzonderheden van de gemeenschap bij. In praktijk worden ook echt alle bijzondere gebeurtenissen of wonderlijke zaken eerst bij hem gemeld en dan pas bij de politie. Verder is hij verantwoordelijk voor het snel afvoeren van de zielen van de doden. Een sterfgeval wordt zo snel mogelijk bij hem gemeld met opgave van de volledige naam, geboortedatum en geboorteplaats. De aardgod doorzoekt zijn 'papieren' naar

goede en slechte daden van de overledene of vraagt die op bij diens persoonlijke beschermgeest. Vervolgens gaat de aardgod daarmee naar de stadsgod die 'de officiële formulieren' invult, ze voorziet van enige kanttekeningen en waarmerkt met zijn zegel (stempel). Dan kan de dode op reis naar de onderwereld, waar een aantal rechters over specifieke vergrijpen oordelen. Hoewel sommige doden meteen door mogen naar de hemel of een volgende geboorte, moeten de meesten eerst nog boete doen voor hun misstappen op aarde. Na het uitzitten of ondergaan van de opgelegde straffen mag de dode verder. De meeste rituelen bij een sterfgeval hebben dan ook als doel om de rechters om te kopen, de overledene beter voor te doen dan hij bij leven was of het verblijf in één of meerdere hellen voor de dode zo aangenaam mogelijk te maken. Ook als mensen op reis gaan melden ze dit bij de aardgod en vragen hem dit vast door te geven aan zijn collega's, want je gaat over het grondgebied van andere aardgoden. Verder beschermt de aardgod de graven op zijn land.

Namen en titels

De meest bekende namen zijn: Tudiye (vadertje aarde - 土地爺 [土地爷]) in het noorden van China en Tudigong (heer aarde - 土地公) in het zuiden. Verder wordt hij Tudishen (geest van de aarde - 土地神), Tudi gonggong (grootvader aarde - 土地公公) of Fu De Zheng Shen (onwrikbare god van geluk en deugd - 福德正神) genoemd. Het karakter 神 mag vertaald worden als god of geest, maar heeft altijd betrekking op 'lagere' goden.

In Taiwan zegt men dat hij de tijgers die in de bergen leven kan bevelen en hij wordt daar dan ook vaak zittend op tijger afgebeeld - soms zien we zelfs alleen een tijger

in een nis en ontbreekt de afbeelding van de aardgod zelf helemaal. Hij wordt daar ook wel Huye (vadertje tijger - 虎爺 [虎爷]) of Hujiangjun (generaal tijger - 虎將軍 [虎將軍]) genoemd.

In het Hakka dialect heet hij Bo-bong (eerbiedwaardige grootvader) en dat geeft de bijzondere warme en intieme band die de mensen met hem hebben goed weer.

In Hongkong wordt hij Tai-Wong (grote koning), Paak-Kung (oudoom van vaders kant) of Pao-Sat (goede geest) genoemd.

Maar ook buiten China is hij populair - zij het uitsluitend bij en dankzij de Chinezen die zich daar gevestigd hebben. In Vietnam kent men hem als Ong-Than-Tai en in Maleisië als Tua-Pek-Kong of Tudiye (de Noord-Chinese naam!). In Singapore noemt men hem Dabo-Gong (oudoom gong - 大伯公). In Indonesië kent men hem als Hok-Tek-Cin-Sin, de van oorsprong Cantonese uitspraak van 'Fu De Zheng Shen'.

Tempels en schrijnen

Een tempel voor de aardgod heet een 'tudi miao' (土地廟 [土地庙]), een 'fude miao' (福德廟 [福德庙]) of een 'bogong miao; (伯公廟 [伯公庙]) maar u zult ze niet vaak zien, want slechts enkele steden hebben echt een eigen tempel voor hem gebouwd. De meeste tempels hebben wel een apart minitempeltje voor hem op het terrein, maar soms niet meer dan een soort voorouder-tablet in één van de hallen. Vaak hangen daar dan twee stroken stof of papier, voorzien van sierlijke karakters; op de ene staat: "Grootvader regelt de zaken in alle redelijkheid" en op de andere: "Grootmoeder geeft haar oprechte raad".

Er zijn echter veel andere plaatsen die hem onderdak bieden. Zo staat het platteland bezaaid

met kleine huisjes (xiaoxing jianzhu - 小型建築 [小型建筑]), vaak niet groter dan een verhuisdoos, waar een aardgodje in staat. U vindt ze langs de velden, in dorpen of op het erf van een boerderij. In zeer arme gebieden 'woont' hij in een gebroken martavaan (voorraadpot of waterpot), ontleend aan een oud Chinees gezegde: "Als het kan dan woon ik in een groot huis, als het niet kan dan maar in een gebroken voorraadpot." (有屋住大堂，沒屋住破缸 - [有屋住大堂，没屋住破缸 You wu zhu datang, mei wu zhu pogang]). Soms delen een paar dorpen één aardgod. Of mensen er zelf ook nog een thuis hebben, is weer geheel afhankelijk van plaatselijke gebruiken, maar we zien zowel aardgodjes naast, als in plaats van een gedeelde aardgod.

De klassieke indeling van plaatsen van eredienst in en rond het huis is: een aardgod in het huis of een aardgodschrijn op de grond buiten het huis (een beeld is niet noodzakelijk), een nis voor de hemelse official (Tianguan) erboven, een plek voor de keukengod (Zao Jun) bij het fornuis en dan in de hal of in de zitkamer een rijkdomsgod en een Guanyin (bodhisattva Avalokiteśvara) of een andere god. De vooroudertabletten stonden (en staan soms nog steeds) altijd in de mooiste kamer.

Er zijn echter ook zeer eenvoudige plekken van aanbidding die men zonder 'geofend oog' zo voorbij loopt. Ze bestaan vaak uit niet meer dan een steen of een blok beton met een wierookbrandertje van blik en een fles sterke drank ernaast. Deze plekken worden 'Lei' 磊 genoemd (het karakter bestaat uit driemaal het karakter voor 'steen'). Soms zien we alleen een plankje of een papiertje met wat karakters er op.

En het kan nog eenvoudiger: dan zien we bij een boom een wierookbrander of alleen maar een paar wierookstokjes in de grond. Deze bomen (神木 shen mu) worden geacht 'bezielde' te zijn; ze zijn vaak heel oud en staan op een bijzondere plaats. Alle bomen komen hiervoor in aanmerking, zolang ze maar oud en indrukwekkend zijn, maar vijf boomsoorten in het bijzonder: de meest populaire is de Banyan (*Ficus microcarpa* of 榕樹 [榕树 rongshu]), dan volgt de Kamferboom (*Cinnamomum camphora* of 樟樹 [樟树 zhangshu]). Verder de Drakenoogboom (*Dimocarpus Longan* of 龍眼 [龙眼 longyan]) - in oudere boeken *Euphoria Longan* genoemd, de Gironniera (白顏樹 [白顏树 bai yan shu]) en de Lichee (*Litchi sinensis* of 荔枝 [lizhi]).

Deze bomen worden soms ook gebruikt als 'dumpplaats' voor godenbeelden. In China is het namelijk niet ongewoon om beelden van goden te bedreigen of zelfs te mishandelen als ze niet 'regelen' wat je ze vraagt (zo wordt bijvoorbeeld een handje afgebroken en verstopt tot het verzoek gehonoreerd wordt). Ook kun je op een zeker moment besluiten hem helemaal de deur uit te gooien, maar om zo'n beeld te vernietigen gaat dan weer net te ver en kan tot een woedeuitbarsting van de desbetreffende god leiden. De meeste mensen zetten hem dan bij zo'n

heilige boom, in een grot (dat mag ook onder een viaduct zijn) of brengen hem naar de dichtstbijzijnde tempel. Een aantal godenbeelden die u in een tempel ziet, zijn dus misschien geschonken of simpelweg 'gedumpt'. Niet voor niets is er een bekend gezegde dat luidt: Het is eenvoudig een godje binnen te halen, maar moeilijk om er weer van af te komen (請神容易，送神難 [请神容易，送神难 qing shen rongyi, songshen nan]).

Feestdagen

De verjaardag van de aardgod wordt gevierd op de tweede dag van de tweede maanmaand - dan komt iedereen van hoog tot

laag hem feliciteren. Soms is de verjaardag van een plaatselijke aardgod zelfs een groter feest dan Nieuwjaar en dat wil in China wel iets zeggen. Ook de eerste en de vijfde dag van elke maanmaand wordt in sommige dorpen extra aan hem geofferd, maar andere plaatsen houden weer de tweede en zestiende dag van de maanmaand aan. Het offer voor de aardgod wordt Sheji (社祭) genoemd - de aardgod heet hier dan 'she' (letterlijk: altaar van de aarde - waarover later meer). Zijn hemelvaartsdag is de vijftiende dag van de achtste maanmaand (op het midherfstfeest).

Gemiddeld vallen deze data (de tweede dag van de tweede maand en de vijftiende dag van de achtste maand) rond de eerste week van maart en rond half oktober (Nieuwjaar valt volgens de traditionele kalender meestal tussen 20 januari en 20 februari). Hierdoor ontstaat een zogenaamde chungqiu bao (春祈秋報 [春祈秋報]), een cyclus van het afsmecken van een goed jaar in het voorjaar en danken voor de 'oogst' in de herfst. Een bijzondere gebeurtenis is Zuo Ya (geschreven als: 作牙 of 做牙), te vertalen met: 'tandje zetten'- in Hongkong uitgesproken als Cuo-Ge. Zakenlieden schenken op de tweede en zestiende dag van elke maand extra aandacht aan aardgod (in sommige gebieden is het gebruikelijk dat 'gewone' mensen hem op de eerste en vijftiende dag gedenken en alleen zakenlieden dat op de tweede en zestiende dag doen). Dit wordt ook 'Ya Ji' 牙祭 (feest) of 'Zuo Ma' 作禱 [作禱] (kamp opzetten - naar een oud militair ritueel) genoemd. Tegenwoordig zijn daar twee hoogtijdagen van over gebleven die in heel China gevierd worden: het feest op de tweede dag van de tweede

maanmaand Tou Ya (頭牙 [头牙]) te vertalen als 'eerste tandje' (in Hongkong heet dit: Thao Ge) en het feest op de zestiende dag van de twaalfde maanmaand Mo Ya (het laatste tandje - 末牙 - in Hongkong noemt men dit: Be Ge). Dit zijn grote evenementen en vaak nodigen zakenlieden hun relaties en werknemers uit om deel te nemen aan grote diners waar het er vrolijk aan toe gaat.

Verder is er tijdens het Chinese 'Allerzielen' (vijftiende dag van de zevende maanmaand) ook extra aandacht voor aardgod om te bedanken voor de veilige bewaring van de lichamen van de overledenen.

Bij illustratie links

Op het papier bovenin 佑庇 youbi = hulp en bescherming.

Geschiedenis

Het concept aardgod is al heel oud. De populariteit begon te groeien in de veertiende eeuw en vanaf de zeventiende eeuw behoorden ze in heel China tot het standaard pantheon. Zoals we u al vertelden, heeft bijna elk dorp, elke gemeenschap en soms elke boerderij een eigen aardgodje. Omdat dit vaak personen zijn geweest die echt hebben geleefd, is het beschrijven van 'de' geschiedenis van de aardgod een onmogelijke opgave (het zou niet in uw boekenkast passen). Daarnaast bestaan er ook altaren met één of meerdere stenen of helemaal geen gemanifesteerde vorm en die benadrukken het animistische aspect van de aardgod. Ook is er nog een vorm van de aardgod die teruggaat op een heel ver verleden en nog steeds springlevend is. Hierover leest u meer op pagina 8 en verder.

Hoe lang er al aardgodjes bestaan weten we dus niet, maar de oudste verhalen dateren uit de Zhou-dynastie (周朝 1045-221 voor Christus). Wij geven u er twee:

Zhang Fu-de (in Hongkong Thio-Hok-Tek genoemd) werd geboren op de tweede dag van de tweede maand van het tweede jaar van de regering Wu Wang 武王 (in 1043 voor Christus). Van kinds af aan viel hij op door zijn intelligentie en innerlijke beschaving en niemand was dan ook verbaasd dat hij op zijn 36e benoemd werd tot opperbeleastinginner. Al snel stond hij wijd en zijd bekend als een eerlijk en oprecht mens, met oog en oor voor persoonlijke omstandigheden en lokale problemen, altijd genegen om een regeling te treffen. Drie jaar voor koning Mu (穆王) stierf overleed Zhang Fu-de op de respectabele leeftijd van 102 jaar. Hij kreeg een officiële staatsbegrafenis met alle pracht en praal die daarbij hoorde, maar ook een aantal arme mensen wilden iets doen om hem te eren. Zij bouwden een muurtje waarop vier bijzondere stenen werden neergezet en offerden daar trouw aan. Tot hun verbazing zagen zij hun inkomen stijgen en werden ze zelfs redelijk welvarend. Het kon niet anders dan dat dit te danken was aan Zhang Fu-de en men bouwde een echte tempel voor hem. Het ging nog beter en zelfs zo goed dat ze een gouden beeldje van hun beschermgod konden laten maken en ze noemden hem Fu De Zheng Shen (福德正神). Al snel werd dit verhaal bekend in de rest van het land en vanaf dat moment werd hij ook algemeen aanbeden (met name door zakenlieden).

In een variant hierop wordt verteld dat Zhang Fu-de opgevolgd werd door een zeer hardvochtige belastinginner en dat iedereen er toen van overtuigd was dat Zhang Fu-de wel een heilige geweest moest zijn - en dus werd hij verheven tot godheid.

Nog een verhaal uit de Zhou-dynastie:

Er was eens een belangrijk magistraat die van de Keizer de opdracht kreeg om ver van zijn woonplaats orde op zaken te stellen. Hij vertrok en liet zijn dochtertje achter bij zijn trouwste bediende Zhang Fu-de 張福德 [张福德] (volgens andere bronnen heette hij Zhang Ming-de 張明德 [张明德]). De tijd verstreek en de kleine meid miste haar vader erg. De bediende telde met haar de dagen af en dat leek te helpen, maar toen er een jaar verstreken was en haar vader nog steeds niet was terug gekeerd stortte het meisje in en bleef ontroostbaar. De bediende nam een kloek besluit en ging met de kleine op reis naar haar vader. In die tijd was reizen niet

gemakkelijk; de wegen waren slecht, struikrovers en plaatselijke benden maakten deze nog eens extra onveilig, er waren nauwelijks kaarten en dan was er nog de zorg om eten en drinken, gevaarlijke dieren en planten waar je ziek van kon worden. Ze waren nog niet eens halverwege toen ze in een gebergte werden overvallen door een sneeuwstorm. De bediende trok zijn kleren uit om het meisje warm te houden, maar bezweek zelf aan onderkoeling. Een houthakker vond ze en nam de kleine meid mee naar zijn dorp. Uit de papieren die ze bij zich hadden en het verhaal van het meisje begrepen ze waar het tweetal naar onderweg was geweest en de dorpingen zorgden dat ze bij haar vader kwam. De magistraat was diep onder de indruk en liet een tempel bouwen op de plaats waar de trouwe bediende het leven had gelaten. Enige tijd daarna zagen de

bewoners boven de tempel negen karakters verschijnen: 南天門大仙福德正神 [南天门大仙福德正神]; te vertalen met "zuidelijke hemelpoort, grote onsterfelijke geest van Fu-de zheng" of "zuidelijke hemelpoort Fu-de, rechtvaardige god". Vanaf dat moment werd de plaatselijke aardgod 'Fu-de' genoemd.

De Keizer hoorde het verhaal ook en zou nog gezegd hebben dat mensen zoals Fu-de het ambt van magistraat waardig waren.

Een variant op dit verhaal vertelt dat de negen karakters in de lucht verschenen toen de bediende zijn laatste adem uitblies.

Dit soort verhalen zijn niet zeldzaam, de personages zijn soms hoogwaardigheidsbekleders (zoals de opperbelastinginster in het eerste verhaal), maar komen ook uit de laagste klassen van de bevolking (zoals de bediende in het tweede verhaal). Meestal krijgen ze als beloning het 'ambt' van aardgod, maar er zijn ook verhalen van 'geesten' die het botweg vroegen. Zo is er het verhaal van Jiang Ziwen uit Guangling, die zich bij leven verdienstelijk had gemaakt als premiejager en die zich na zijn dood op klaarlichte dag aan keizer Sun Quan (孫權) [孙权] toonde en van hem eiste dat hij hem tot aardgod benoemde.

Dit verhaal dateert uit het begin van de derde eeuw en - voor zover ons bekend - zouden ruim honderd jaar later (tijdens de Oostelijke Jin-dynastie) de eerste beeldjes van een aardgodje met een gezicht (zoals wij die nu kennen) zijn gemaakt. Daarvoor bleef de 'afbeelding' beperkt tot een soort vooroudertablet, een stele of een steen met inscriptie.

Pu Songling (een schrijver uit de zeventiende eeuw) creëerde een categorie zielen die in aanmerking kwamen voor een benoeming tot aardgod: 'zij die onrechtvaardig of te vroeg waren gestorven', en daarmee konden genoeg aardgodjes benoemd worden om het hele land te bevolken.

Hou Tu

Er is nog een vorm van de aardgod die in het Westen (nog) minder bekend is en die heet 后土 (Hou Tu). Dit is een oudere vorm en gaat zo'n vierduizend jaar terug. Feitelijk heeft Hou Tu geen vorm of naam; het is 'grond' en nog steeds populair bij de boeren en op begraafplaatsen. Sommige nissen of 'verhogingen' waar een beeld van de aardgod ontbreekt (zoals hierboven beschreven) zijn dan ook vermoedelijk mengvormen van Hou Tu en Tudigong.

Chinezen hebben een bijzondere sterke band met de aarde en zij willen dan ook het liefst op hun geboortegrond begraven worden. In de achttiende eeuw werden er letterlijk hele scheepsladingen met Chinezen die in Amerika waren overleden, teruggevaren naar China omdat ze niet in vreemde grond begraven wilde worden.

Over het geslacht van Hou Tu wordt niet echt gesproken, maar men gaat ervanuit dat de aarde als vrouwelijk werd gezien. Het karakter 后 wordt ook doorgaans als 'koningin' vertaald, hoewel wij ook de vertaling 'aardmoeder' en 'baas aarde' hebben gezien. In het 'scheppingsverhaal' der Chinezen wordt gezegd dat Hou Tu een 'kind' was van Gong Gong. Deze Gong Gong (共工 god van de Noordwestelijke vloed) sloeg met zijn hoofd tegen de hemelse pilaar (不周山 buzhou shan) en veroorzaakte daarmee het instorten van

het hemelgewelf. Toen kwam er een enorme overstroming. De kleinzoon van Hou Tu was de reus 誇父 [夸父 Kua Fu], die de zon najoeg en uiteindelijk van dorst omkwam.

In de Shiji 史記 [史记] - het Boek der Historiën, geschreven door Sima Qian in de eerste eeuw voor Christus, staat dat Da Yu (de stichter van de Xia-dynastie) na het stichten van zijn rijk (zo'n 2200 jaar vóór Christus) onmiddellijk een tempel liet bouwen voor de Aarde. Hij beschouwde zichzelf als de zoon van Gun, de aardgod (of aardgodin?). Helaas is verder niets bekend over deze Gun.

Van de Xia-dynastie tot en met de Zhou-dynastie (2200-220 voor Christus) waren voorouderverering en de cultus rond de tempel van de Aarde eigenlijk de enige twee in heel China voorkomende en gangbare rituelen - zij het voorbehouden aan keizers en koningen (het woord 'voorouderstempel' werd zelfs een ander woord voor een koninkrijk of vorstendom).

De keizers van de Shang-dynastie gingen elk jaar in het voor- en najaar naar de stad Bao, de plaats waar de Shang oorspronkelijk vandaan kwamen, om offers te brengen aan 'hun' aarde. De keizers van de Zhou-dynastie namen dit gebruik over met dien verstande dat zij naar de stad Haojing gingen, de plaats waar zij vandaan kwamen, en dat is bijzonder omdat de Zhou eigenlijk afstand wilden nemen van alles wat hen aan de Shang-dynastie deed denken.

Uit inscripties op orakelbotten mogen we afleiden dat in de Shang-dynastie 'de aarde' ook om raad, toestemming of goedkeuring van iets gevraagd werd.

Ook wordt Hou Tu genoemd in de Shi Jing 詩經 [诗经] - het Boek der Oden (een verzameling gedichten uit de periode 1000-300 vóór Christus).

In de gedichten van Chu uit de periode der strijdende staten - circa 475 tot 220 voor Christus - valt te lezen dat Hou Tu ook de godin van de onderwereld was.

In de Liji 禮記 [礼记] - het Boek der Riten staat: "Als men een natie wil stichten dan moet men eerst de goedkeuring vragen van Hou Tu" en "Hou Tu is ook de god van de gemeenschap".

In de Suowen Jiezi 說文解字 [说文解字] (een Chinees woordenboek uit het jaar 121) staat dat de gemeenschap te gast is op het land en dat men Hou Tu respect moet betonen.

In de Han-dynastie (200 voor tot 220 na Christus) was Hou Tu al uitgegroeid tot een echte godin en kreeg de naam 'moeder aarde godin' (后土娘娘 'houtu niangniang' of 地母娘娘 'dimu niangniang'). In diezelfde periode werden ook wat verhalen die bij de godin Nuwa hoorden, aan haar gekoppeld (Nuwa is de vergoddelijkte zuster van de allereerste vorst van China en leefde rond 2900 voor Christus).

In het zuiden van China (en op Taiwan) zien we op begraafplaatsen nog veel tabletten met de karakters 后土. Mensen uit Canton en hun nazaten zetten deze tabletten links omdat dat van oudsher een ereplaats (aan het hof) is en mensen uit Fukien (Fujian) en hun nazaten zetten ze rechts omdat rechts 'yin' en dus aarde is. De termen links en rechts dienen natuurlijk vanuit het graf gezien te worden en zijn dus voor de bezoeker die vóór het graf staat net andersom. In de Ming-dynastie werd onder druk van de confucianisten het gebruik van de tabletten aan de rechterzijde ontmoedigd en geleidelijk geheel uitgebannen. Hiervoor kwam de cultus rond een tablet met de karakters 土地公 (Tudigong) of 福德土地 (Fu De Tudi) aan de linkerzijde tot (korte) bloei.

Als Chinezen zich kwaad maken of vloeken, gebruiken ze nog wel eens de uitdrukking: "Blauwe hemel en baas aarde... zijn mijn getuigen" 蒼天后土 [cangtian houtu cang 蒼天后土]. Dit geeft niet alleen een sterke relatie tussen hemel en aarde aan, maar ook de verbondenheid met de mens die er tussen staat. Het zou wel eens de enige krachtterm ter aarde kunnen zijn die drieduizend jaar onveranderd is gebleven.

Een zeer recente 'verheffing' tot aardgod vond plaats bij Chiang Ching-kuo (蔣經國) die leefde van 1910 tot 1988. Hij was de oudste zoon van generaal Chiang Kai-shek (蔣介石) en van 1978 tot aan zijn dood president van Taiwan. Hij hief in 1987 de staat van beleg op waardoor Taiwan zich kon ontwikkelen tot een democratisch land.

凡有社里，必有土地神，土地神為守護 社里之主，謂之上公

[凡有社里，必有土地神，土地神为守护社里之主，谓之上公]

"Waar een dorp is, moet een aardgod zijn; de aardgod zal als een goed heerser de gemeenschap beschermen en altijd paraat zijn."

Een ongedateerde oude tekst

